

ข่าวเด่นประจำเดือนจากเบอร์ลิน

(Hot Issues from Berlin)

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน

28 พฤษภาคม 2569

ข้อเสนอ 10 วิธีสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ

นาย Markus Brunnermeier และนาย Stefan Kolev นักเศรษฐศาสตร์สองคนนี้ได้นำเสนอแผนกลยุทธ์ที่ครอบคลุมด้านการปรับปรุงประเทศเยอรมนีในฐานะศูนย์กลางธุรกิจให้ทันสมัย โดยเอกสารดังกล่าวชื่อว่า “วาระแห่งการเริ่มต้นใหม่: แผนสิบประการเพื่อสร้างความยืดหยุ่นให้กับเยอรมนี (Agenda

des Aufbruchs: Zehn-Punkte-Plan für ein resilientes Deutschland)” ซึ่งประกอบด้วยข้อเสนอทุกด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อการปรับปรุงประเทศเยอรมนี และได้จัดส่งข้อมูลให้แก่หนังสือพิมพ์ Handelsblatt เป็นสื่อรายแรกที่สามารถนำเสนอได้

ในปัจจุบันนาย Brunnermeier ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ และสอนอยู่ที่มหาวิทยาลัย Princeton ส่วนนาย Kolev เป็นผู้บริหารสมาคม Ludwig-Erhard-Forum สมาคมด้านพัฒนาและเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ “เศรษฐกิจระบบตลาดเพื่อสังคม (social market economy)” ในกรุงเบอร์ลิน โดยสมาคมฯ สนับสนุนแนวคิดผลักดันให้ตลาดแรงงานมีความยืดหยุ่นมากขึ้น อย่างเช่น ผ่านข้อตกลงการเจรจาต่อรองร่วมกันที่สร้างสรรค์ นอกจากนี้ พวกเขายังเรียกร้องให้มีการปรับโครงสร้างภาษีนิติบุคคล การลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การยกเครื่องระบบบำนาญ ระบบประกันสุขภาพ และประกันทุพพลภาพ

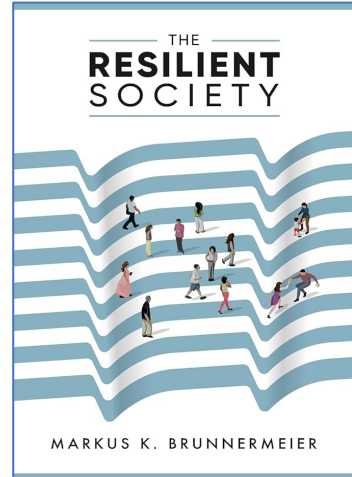
ช่วงที่ผ่านมาไม่นานนี้ ผู้นำของกลุ่ม Union หรือกลุ่มสหภาพที่ประกอบด้วยพรรคสหภาพคริสตเดียนเพื่อประชาธิปไตยแห่งเยอรมนี (CDU - Christlich Demokratische Union Deutschlands) และพรรคสหภาพสังคมนิยมคริสตเดียนแห่งนครรัฐบาวาเรีย (CSU - Christlich-Soziale Union in Bayern) และพรรคสังคมนิยมเพื่อประชาธิปไตยเยอรมนี (SPD - Sozialdemokratische Partei Deutschlands) ได้มีการเจรจาเกี่ยวกับข้อเสนอการปฏิรูป ขณะที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ก็ได้ออกมาเน้นย้ำถึงความจำเป็นของการปฏิรูปดังกล่าวของเยอรมนี โดยล่าสุด IMF ปรับลดคาดการณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจของเยอรมนีลงเหลือ +0.8% สำหรับปี 2026 และ +1.2% สำหรับปี 2027

ด้านสถาบันวิจัยเศรษฐกิจชั้นนำต่างก็เพิ่งปรับลดการคาดการณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจของเยอรมนี โดยคาดว่าจะลดลงเหลือ 0% ภายในสิ้นทศวรรษนี้ โดยรูปแบบการประกอบธุรกิจของเยอรมนีที่เคยแข็งแกร่ง ภายภาคอุตสาหกรรมและภาคการส่งออก ดูเหมือนว่าทั้งสองรูปแบบธุรกิจจะไม่สามารถอยู่รอดในโลกยุคนี้ได้ง่ายๆ โดยเฉพาะในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องเช่นปัจจุบัน

1

หมายเหตุ - ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏเป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลหลากหลายที่มา และมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด

จากมุมมองของนาย Brunnermeier และนาย Kolev ภัยสำคัญในการสร้างความเจริญรุ่งเรืองในอนาคตของเยอรมนี อยู่ที่ความยืดหยุ่นที่จะสามารถกลับมาฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว (Resilient) โดยพวกเขาเขียนอธิบายไว้ว่า “ความยืดหยุ่นในที่นี้ คือ ความสามารถในการก้าวไปข้างหน้า หลังจากเกิดวิกฤตและสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในกระบวนการนั้น กล่าวคือ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะปกติใหม่ได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่สูญเสียความสามัคคีทางสังคม” โดยในช่วงการระบาดของโควิด-19 นาย Brunnermeier ได้เขียนหนังสือเรื่อง “สังคมที่มีความยืดหยุ่น (The Resilient Society)” นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา นาย Brunnermeier ผู้อำนวยการศูนย์ “Bendheim Center for Finance” แห่งมหาวิทยาลัย Princeton ได้กลายเป็นหนึ่งในนักเศรษฐศาสตร์ที่เป็นที่ต้องการมากที่สุด

ในเยอรมนี นักการเมืองเยอรมันจากทุกพรรคต่างขอคำแนะนำจากเขา ช่วงฤดูใบไม้ร่วงปี 2025 (ตามคำเชิญของนาย Merz นายกรัฐมนตรี) นาย Brunnermeier ได้เข้าร่วมหารือด้านเศรษฐกิจเยอรมันกับรัฐมนตรีของรัฐบาลกลางในการประชุมคณะรัฐมนตรี โดยนาย Brunnermeier ทำงานร่วมกับนาย Kolev อย่างใกล้ชิดมานานหลายปีแล้ว นาย Kolev ซึ่งเกิดในประเทศบัลแกเรีย ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสมาคม Ludwig-Erhard-Forum ในกรุงเบอร์ลินตั้งแต่ปี 2023 และตั้งแต่ปี 2025 เป็นสมาชิกคณะที่ปรึกษาส่วนตัวของนาง Katherina Reiche (CDU) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ นอกจากนี้ เขายังเป็นศาสตราจารย์ที่มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์ Westsächsischen Hochschule Zwickau ตั้งแต่ปี 2012 ด้วย นาย Brunnermeier และนาย Kolev เป็นตัวแทนของนักคิดกลุ่มเสรีนิยม แต่ไม่ได้ถูกมองว่าเป็นพวกยึดมั่นในหลักการแบบตายตัว แผนต่างๆ ในบทความของพวกเขาไม่ควรถูกตีความง่ายๆ ว่าเป็นการสนับสนุน “เศรษฐกิจแบบตลาดเสรีที่ปราศจากการประนีประนอม” พวกเขาเขียนในบทความอีกว่า กลุ่มคนที่ถูกเรียกว่า กลุ่มเปราะบางในสังคมไม่ควรถูกกีดกันจากการดำเนินชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี และควรได้รับประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นจากสังคมที่มีความยืดหยุ่นไปด้วยกันไม่ว่าในกรณีใดๆ ก็ตาม โดยหัวใจสำคัญของแนวคิดเรื่องเยอรมนีที่มีความยืดหยุ่นได้ คือ “การฟื้นฟูอุตสาหกรรมของระบบเศรษฐกิจ” หรือให้เข้าใจง่ายๆ ก็คือ “นำความสามารถที่มีอยู่แล้วในโครงสร้างอุตสาหกรรมมาถ่ายโอนไปยัง ปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีชีวภาพ การคำนวณเชิงควอนตัม (Quantum computing) และเหนือสิ่งอื่นใดคือ รูปแบบธุรกิจที่ยังไม่เกิดขึ้น” ซึ่งโครงสร้างอุตสาหกรรมใหม่นี้จะประสบความสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อนักการเมืองไม่มัวแต่ยึดมั่นที่จะรักษาโครงสร้างและอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิมต่อไป

ตลาดแรงงาน - นาย Brunnermeier และนาย Kolev เสนอว่า ตลาดแรงงานของเยอรมนี เป็นสาเหตุที่ทำให้เศรษฐกิจประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะใหม่ จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ (paradigm) ในตลาดแรงงาน กฎหมายแรงงานไม่ควรคุ้มครองทุกตำแหน่งของการจ้างงาน

แต่ควรมุ่งโครงการเปลี่ยนผ่านของพนักงานต่างหาก ทั้งนักเศรษฐศาสตร์สองคนนี้ได้เสนอให้สร้างบัญชีเวลาทำงานที่สามารถโอนย้ายได้ และลดช่องว่างรายได้ของพนักงานในช่วงฝึกรวมให้ดียิ่งขึ้น พวกเขาให้เหตุผลว่า ควรผ่อนปรนด้านความมั่นคงในการจ้างงานผู้ที่มีรายได้สูง เพื่อให้พวกเขาสามารถโยกย้ายจากโครงการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีจำนวนมากที่ล้มเหลวซึ่งเป็นโครงการที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปสู่โครงการที่ประสบความสำเร็จเพียงไม่กี่โครงการง่ายขึ้น นอกจากนี้พวกเขายังเรียกร้องให้มีการปรับปรุงระบบสวัสดิการของรัฐให้มีความซับซ้อนน้อยลง นอกจากนี้ การฝึกรวมเรียนรู้เรื่องใหม่ๆ ต้องกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันในการทำงาน โดยเรื่องนี้จะต้องได้รับการสนับสนุนผ่านระบบบัญชีการศึกษาเฉพาะบุคคล (Bildungskonten) สิทธิในการลาเพื่อการศึกษา และบัตรกำนัลการศึกษาจากภาครัฐ

รัฐสวัสดิการ - เรื่องนี้คือเรื่องรัฐบาลเยอรมนีกำลังประสบปัญหาอย่างหนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบสวัสดิการสังคม ระบบเหล่านี้กำลังเผชิญกับแรงกดดันทางการเงินอย่างมหาศาล ดังนั้น นาย Brunnermeier และนาย Kolev จึงต้องการพลิกกลับตรรกะของระบบสวัสดิการสังคม จาก “เราจะรั้งคุณไว้ในที่ที่คุณอยู่” ไปเป็น “เราจะทำให้แน่ใจว่าคุณจะไปถึงที่ใหม่ได้อย่างปลอดภัย” นักเศรษฐศาสตร์สองคนนี้กล่าวว่า ข้อเสนอของพวกเขาอาจมีบทบาทสำคัญในการถกเถียงเรื่องบำนาญ ระหว่างพรรค CDU/CSU และพรรค SPD เนื่องจากข้อเสนอดังกล่าวจะช่วยสร้างเสถียรภาพทั้งเงินสมทบ และระดับบำนาญ พวกเขาต้องการให้มีการปรับอายุเกษียณให้สอดคล้องกับอายุขัยเฉลี่ย เช่นเดียวกับในประเทศเดนมาร์ก และทำให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นเช่นเดียวกับในประเทศสวีเดน

การปฏิรูปภาษี - นาย Brunnermeier และนาย Kolev มีแนวคิดบางอย่างในเรื่องนี้ โดยประการแรกพวกเขาต้องการให้แน่ใจว่า การขาดทุนของบริษัทจะไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม และพวกเขายังต้องการให้รวมภาษีการค้ากับภาษีนิติบุคคลเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ อีกแนวคิดหนึ่ง ฐานภาษีในปัจจุบันมีข้อยกเว้นอยู่หลายประการ การขยายฐานภาษีออกไปจะช่วยให้มีช่องทางในการลดอัตราภาษีได้มากขึ้น

วาระแห่งการเริ่มต้นใหม่ 10 ประการโดยสรุป

- (1) พื้นฟูอุตสาหกรรมของเยอรมนี จุดแข็งของเยอรมนีไม่ควรอยู่ที่ผลิตภัณฑ์ แต่ควรอยู่ที่ทักษะตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมด้านวิศวกรรม และความร่วมมือทางสังคม
- (2) คิดในแบบการสร้างส่วนเชื่อมต่อ (interfaces) และส่งเสริมวิธีการเชื่อมโยงโครงสร้างใหม่ๆ (encourage) เข้าหากัน แสวงหาการปรับเปลี่ยนที่ส่วนเชื่อมต่อระหว่างอุตสาหกรรมและบริการ หรือระหว่างบริษัทขนาดใหญ่และสตาร์ทอัพ จัดตั้งสหกรณ์ข้อมูล และศูนย์ความเชี่ยวชาญด้าน AI สำหรับ SMEs
- (3) เน้นการปกป้องการเปลี่ยนงานของพนักงาน มากกว่าการรักษาตำแหน่งงานปัจจุบัน : ทำให้การเปลี่ยนงานมีความปลอดภัย และน่าดึงดูดใจที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ยกเลิกการคุ้มครองงานสำหรับผู้ที่มีรายได้สูง เปิดข้อตกลงการเจรจาต่อรองร่วมกันเพื่อการทดลองที่มีโครงสร้างในระดับภูมิภาค นำระบบบัญชีเวลาทำงานที่โอนย้ายได้มาใช้ และให้การสนับสนุนรายได้ในช่วงการฝึกรวมใหม่ให้มีความมั่นคงขึ้น

(4) มุ่งเน้นการพัฒนารัฐสวัสดิการมากกว่าการรักษารัฐสวัสดิการ ปรับเปลี่ยนรัฐสวัสดิการให้เป็นระบบสนับสนุนการเปลี่ยนผ่าน สร้างสัญญาความร่วมมือระหว่างรุ่นที่มีความยั่งยืนทางการคลังภายในระบบประกันสังคม เพิ่มความสามารถในการปรับตัวของคนรุ่นใหม่ และเศรษฐกิจโดยรวม

(5) ปรับกฎหมายภาษีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง: ให้รางวัลแก่การเปลี่ยนสายอาชีพ มุ่งเป้าไปที่การลดอัตราภาษีโดยไม่กระทบต่อรายได้ของรัฐ และการขยายฐานภาษี ให้ความช่วยเหลือด้านภาษีเงินได้ โดยการเพิ่มอัตราภาษีสูงสุดหรือภาษีมูลค่าเพิ่ม รวมภาษีการค้ากับภาษีนิติบุคคลเข้าด้วยกัน

(6) นโยบายด้านพลังงานควรเน้นที่ทางเลือกมากกว่าเน้นการบังคับให้เดินไปในทิศทางเดียว: สนับสนุนการเปิดกว้างทางเทคโนโลยีด้วยทางเลือกที่หลากหลาย กำหนดราคาการซื้อขายคาร์บอนเครดิตอย่างเข้มงวด และกระจายรายได้ที่เกิดจากกองทุนเพื่อสภาพภูมิอากาศให้กับประชาชน สร้างสัญญาณราคาพลังงานที่เที่ยงตรงให้กับภาคอุตสาหกรรมแทนการให้เงินอุดหนุน

(7) ปรับโครงสร้าง EU ใหม่: มุ่งเน้นการบูรณาการที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เช่น ตลาดเดียว (single market) การค้า การป้องกันประเทศ และนโยบายการเงิน ส่งเสริมความหลากหลายในพื้นที่ โดยอนุญาตการใช้พื้นที่เหล่านี้เป็นสนามทดลองมากขึ้น โดยมุ่งเป้าไปที่การสร้างความยืดหยุ่นในโครงสร้าง และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

(8) ประเมินบทบาทของยุโรปในระบบการค้า และการเงินโลกอีกครั้ง: เน้นความสัมพันธ์ที่อาจนำไปสู่ภาวะผูกพัน ดำเนินการสร้างข้อตกลงทางการค้าแบบแยกส่วนเป็นวงกลมซ้อนกัน หรือเกี่ยวกับพันธบัตรปลอดภัยของยุโรป (ESBies - European Safe Bonds) แทนพันธบัตรยูโร (Euro-Bonds)

(9) แก้ไขปัญหาระบบการควบคุมที่เกินความจำเป็นจากต้นตอ: ต้องทำความเข้าใจปฏิกิริยาตอบสนองระบอบประชาธิปไตยที่มักทำให้เกิดกับดักในตัวเอง ระบอบประชาธิปไตยนั้นมุ่งเน้นความยุติธรรมเฉพาะบุคคลมากขึ้นเรื่อยๆ โดยการแก้ไขปัญหาก็ต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างกฎหมายทั่วไปขึ้น โดยเป็นกฎหมายควบคุมที่ใช้ได้กับเครื่องจักร และการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารราชการอย่างสม่ำเสมอ

(10) บูรณาการด้านการป้องกันประเทศข้ามภาคส่วน และข้ามประเทศ: ให้ความสำคัญกับความคล่องตัวในการผลิตมากกว่าการสะสมอาวุธ บูรณาการระบบนิเวศเทคโนโลยีด้านพลเรือน และทางทหารเข้าด้วยกัน

(แหล่งที่มา : หนังสือพิมพ์ Handelsblatt เดือนพฤษภาคม 2569)